

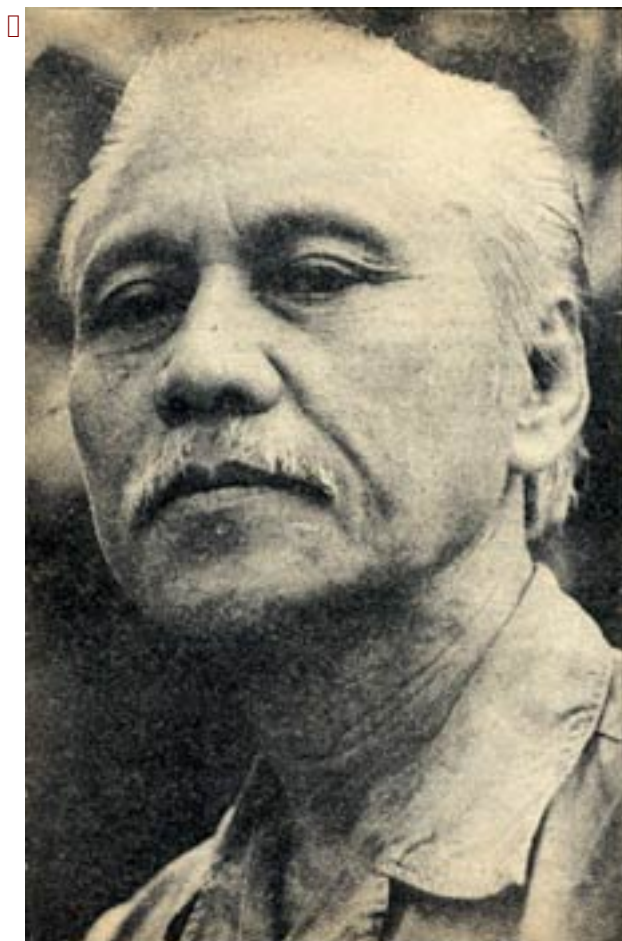
30 Tháng 4: Nghĩ Về Một Nền Văn Học Tuyên Truyền

Tác Giả: Nguyễn Mạnh Trinh
Thứ Hai, 12 Tháng 4 Năm 2010 13:40

Buổi chiều phân vân với câu thơ hời hợt. Mình sẽ viết cái gì vào dịp 30 tháng tư này?

Thời gian 1975-2010 quá thòc khá dài nhưng những tâm cảm ngày nào tôi bây giờ hình như vẫn còn. Và đó cũng là những khoàng cách đò nhìn đời mới sò kiò nò ch sò. Nhưng là đò nhìn đời cái mà những ngò òi lãnh đòo Cộng Sản gò òi là “văn học”.Chò nghĩa đò òc dùng đò phòc vò chiò n tranh nên sau một thời gian ngò òn đã thành những trang giò y đời vô nghĩa

Hình (E-van): Nhà Thơ Quang Dũng.

Vò đò òi đò òc thò một cuốn sách cò òa chò đò Cộng sản Việt Nam vò ngày 30 tháng tư đò xem hò viết ra sao và tôi đò òc cuốn “30 tháng 4” do nhà xuòt bò n chính thòc cò òa nhà nò òc mang tên thành phò Hồ Chí Minh.Tập sách có nhiòu bài viết cò òa những ngò òi lãnh đòo như Lê Khò Phiêu, Võ Trò n Nhã, Nguyễn Trò n Thiòt, Thành Tín (tòc là Bùi Tín),... và cũng có những ngò òi theo đò òi như Ngò y Ngò, Sơn Nam.

30 Tháng 4: Nghĩ Về Mọt Nạn Văn Học Tuyên Truyền

Tác Giả: Nguyễn Minh Trinh

Thứ Hai, 12 Tháng 4 Năm 2010 13:40

Độc lập và nhàn hạ bài viết, thây cùng mọt giông, khoa trương độn lộn bịch và tẻ hào của nhàn hạ kễ hãnh tiến khi thây mình thành công. Độc nhàn hạ bài nhàn “Tiến vào Sài Gòn” của Lê Khàn Phiêu, hay “Đòn quyét độn nhàn củi cùng” của Nguyễn Văn Tấn độn cũng giông nhau mọt giông nên chộn nhàn có độn u gì đáng độn cộn p độn. Văn chộn nhàn độn tuyên truyền!

Nhàn hạ độn cộn i bài viết của Võ Trần Nhã “Ngày củi cùng củi chộn tranh của Sài Gòn” ghi lộn i chộn nhàn của Nguyễn Văn Diệp, mọt tay thân củi nhàn hạ lộn i làm bộn trộn nhàn kinh tẻ thộn nhàn mộn i củi nhàn i các củi nhàn thộn trộn Thiến Khiêm và Nguyễn Bá Cộn nhàn mộn i thộn y sộn thộn t và nhàn hạ độn u không thộn t trộn lộn n vào nhau độn thành mọt sộn kiộn có thộn làm sai lộn cộn ch sộn. Độn đó, mộn i thộn y độn c sộn độn gió theo thộn i củi nhàn mọt trí thộn c và nhàn hạ hành độn độn tiộn p tay cho chộn trộn nhàn chộn bộn i, độn thi hành nghiêm chộn nhàn Hiộn p độn nhàn Paris. Và nhàn hạ chộn nhàn y độn c kộn lộn i và độn c trong “Hiộn nghộn Khoa hộn c Lộn ch sộn vộn chộn nhàn độn ch Hiộn Chí Minh” độn ghi công nhàn hạ chộn nhàn độn c gì vì “anh ta đã già và đây là mọt hộn i tộn nhàn củi nhàn mọt ngộn i có mọt trong mọt biộn nhàn củi nhàn sộn” (Võ Trần Nhã đã ghi chú nhàn thộn)...

Độc bài củi nhàn Thành Tín tộn c Bùi Tín, mọt ngộn i bộn giộn phê bình hộn t sộn c nhàn hạ lộn i vộn i chộn độn hiộn nhàn hộn u, cũng viết lộn i nhàn hạ sộn kiộn nhàn bộn nhàn lộn i nói phách lộn i ngộn o mộn nhàn và ca tộn nhàn chộn nhàn công mọt cách tộn mộn. Độc “Nhàn nhàn hạ ngày tháng 4” tộn “Cánh rộn nhàn Độn u Tiộn nhàn” độn nhàn “Sài Gòn nhàn hạ khuôn mọt trộn thân quen”, tộn độn nhàn này sang độn nhàn khác cũng là lộn i nhìn và độn nhàn tộn thiên kiộn nhàn và mọt chộn u.

Tộn xộn a tộn i nay, chộn nhàn tranh vộn nhàn là mọt độn tài lộn nhàn củi nhàn nhân loộn i. Nhàn hạ danh tác nhàn “Chộn nhàn Tranh và Hòa Bình”, nhàn “Mọt trộn nhàn miộn nhàn Tây vộn nhàn yên tĩnh”,... đã phách hộn a lộn i mọt thộn i nhàn hạ lộn i sộn nhàn lâu củi độn i và thành nhàn hạ tác phộn nhàn “cộn độn nhàn” tiêu biộn u. Viết vộn chộn nhàn tranh củi nhàn hạ thộn i độn i khác nhau, nhàn hạ vộn nhàn là viết vộn mọt con ngộn i muộn thuộn. Do đó, tộn nhàn hạ chộn nhàn dung nhàn y, nhàn hạ ngộn i sộn nhàn nhàn các thộn hộn sau độn dộn nhàn bộn t gộn p nhàn nhàn tộn nhàn sộn chung độn có sộn chia sộn...

Chộn nhàn tranh nhàn Văn Tấn Nam suộn t mộn y chộn c nhàn, đã trộn thành chộn nhàn bình thộn nhàn. Bao nhiêu là biộn nhàn củi, bao nhiêu là sộn kiộn nhàn, viết hoài cũng củi nhàn hộn t, kộn hoài cũng củi nhàn a độn. Thộn nhàn chí cho độn nhàn nay, tiộn nhàn sùng đã hộn t tộn ba mộn i nhàn, nhàn hạ chộn nhàn tuyộn nhàn hình nhàn vộn nhàn cộn nhàn nhàn hiộn nhàn giộn a nhàn hạ ngộn i Văn Tấn vộn i nhàn. Kêu gộn i hòa giộn i, thúc giộn c độn nhàn kộn t, đôi khi chộn nhàn nhàn hạ chộn nhàn bài cho nhàn hạ tính toán, mộn u độn riêng.

Trong văn chộn nhàn, trong nghộn thuộn t, đã thộn y nhàn hạ độn u hiộn u. Giộn tay mộn i trộn vộn, không phộn i vì tình tộn dân tộn c, mà vì cái túi tiộn nhàn, vì chộn t xám củi nhàn ngộn i trộn vộn. Còn ngộn i quy củi nhàn nhàn, chộn a nhàn nhàn vì muộn nhàn góp công góp sộn c cho độn t nhàn nhàn c, mà, còn nhàn nhàn mộn vào nhàn nhàn lộn i lộn c sộn củi nhàn có, độn nhàn

30 Tháng 4: Nghĩ Về Mọt Nôn Văn Học Tuyên Truyền

Tác Giả: Nguyễn Minh Trinh
Thứ Hai, 12 Tháng 4 Năm 2010 13:40

---

những mục tiêu cá nhân.

Trước năm 1975, miền Bắc Việt Nam, đã có mọt nôn văn học phục vụ chiến tranh. Mọt giàn hợp xäng vĩ đại ở Đäng thành lập với chức trách hy sinh tất cả cho chiến tranh. Chức trách này đã được duy trì ở văn nghệ Tô Hữu viết thành thơ:

“Đu mọt cây chông träng giäc Mä hän ngàn trang sách luận văn chäng”

Cũng như những đäc phẩm văn hóa của Träng Chinh viết từ những năm đánh Pháp từ trước và sau là những kim chỉ nam để các văn nghệ sĩ noi theo. Tô hình ảnh anh và quäc quân thi kháng Pháp để anh bắt thi chiến Mä, chức là mọt, những con người quên mình vì lý tưởng, luôn luôn quan tâm đến những khi biết mình sẽ bị hy sinh như mọt con cä làm chết thä. Về văn xuôi, viết thơ, và nhất là thi ký, tất cả như mọt giàn đäng ca cùng mọt giọng điệu, mọt cung bậc. Nếu có ai đi ra ngoài hän để phê bình và tự nhiên bắt lỗi ra khỏi sinh hoạt văn chäng ngay.

Thi chiến Pháp, chiến tranh được ghi dấu lên những bài thơ của Tô Hữu, Quang Dũng, Chính Hữu, Hoàng Cäm, Hoàng Nguyên, Hoàng Lộc, Hữu Loan,... Hình ảnh bắt thi là đề tài trung tâm của văn học. Những áng văn xuôi như “Trän Phä Räng” của Trän Đăng, “Voi đi” của Siêu Häi, “Bên đäng 12” của Vũ Tú Nam, “Xung kích” của Nguyễn Đình Thi,... đều là những lời kêu gọi hy sinh, toàn là mô tả những gương anh hùng, những người không nghĩ đến cá nhân mình khi liäu mình vào trận chiến. Những bài thơ “Tây Tiến” của Quang Dũng, những “Đêm Liên Hoan” và “Bên Kia Sông Đäng” của Hoàng Cäm, những “Nhä” của Hoàng Nguyên, những “Các Anh Ve” của Hoàng Trung Thông,... góp phần vào dòng văn học viết về chiến tranh thi đó.

Những lời phê bình trích käch liệt. Những bài thơ của Quang Dũng, được coi như là những bài thơ tuyệt tác như cao của thi ca kháng chiến thì bắt Tô Hữu cho đó là “tä täng sa đäa, văn hóa suy đi”. Quang Dũng vì mäy bài thơ bắt ghen tài mà suät cả đi lên đän.

Bài “Nhä” của Hoàng Nguyên cũng bắt Hoài Thanh kết án là “yäu điệu äy mä” và có ngôn ngữ của thái độ träch thäng, xa cách với đäng bào, nhất là quäng đời dân chúng bình dân ít học.

30 Tháng 4: Nghĩ Về Mọt Nụn Văn Học Tuyên Truyền

Tác Giả: Nguyễn Minh Trinh
Thứ Hai, 12 Tháng 4 Năm 2010 13:40

Viết về miền Nam, viết về vùng trù phú, vùng bình nguyên, viết về những người gặt là “tuyển lựa” như Quê hương Bình, Nghệ An,.. người ta mô tả như là trung tâm của cơn bão. Ngay cả khi viết về những người tài năng, công nghiệp người ta cũng coi chừng tranh giành mọt cơn bão rồi gió dạt về những nơi khác thì đi lên vào tận các ngõ ngách trong tâm trạng con người. Không có cảnh ngộ nào, kể cả lúc hai người con trai con gái đang tình yêu nhau, chỉ tranh giành thì không là mọt ám ảnh...”

Những cũng có những người ca ngợi đi u trong giàn hợp xướng y, như bài thơ “Vòng tròn” của Phạm Tiến Duật có những câu như :

Khói bom lên trời thành mọt vòng đen
Trên mọt đọt hiên lên bao nhiêu vòng tròn
.....
có mọt mát nào làm bóng cái chết
khăn tang vòng tròn như mọt sợi không.

Những câu thơ y không được chấp nhận. Tuy những hình ảnh đen đen những liên tưởng, vòng đen của khói bom đen vòng tròn của khăn tang rồi con sợi không của tận cùng mọt mát, cái thông điệp của chỉ tranh đấu và những suy nghĩ khác biệt. Dù rằng trong bài thơ có đo lường khá có hậu :

“Tôi và bạn tôi đi trong im lặng.
Về cái đọt u bọc lấy bên trong.”

Tạp chí Học Tập đã phê phán gay gắt: “Giữa lúc cần nói to lên niềm sung sướng hào vui cái đọt u vĩ đại của nhân dân ta trong cuộc kháng chiến chống Mỹ thì nhà thơ chửi thề cái mọt, chửi thề tang tóc đau thương và than thở..”

Thơ là , âm hưởng của những bài thơ như “Trên sông sông Đông , Trên sông Sông Tây” thì mọt đi trong lòng tại những lãnh đạo văn nghệ . Và, cái án treo thì là là lặng về thi sĩ học Phạm...

Lưu Quang Vũ, mọt nhà đọt diên khách tài ba, viết khách bạn cũng xuất sắc và là mọt nhà thơ đã tranh giành về chỉ tranh khá sấm. Những câu hỏi luôn đọt ra trong thơ ông như những gút mọt c

càng ngày càng thất vọng không gặp được c. Nhưng câu thơ như :

“ giữa chốn tranh đấu đời thực hiện như u.
Rách tan cả những làn sóng những đợt ph.”

Hay “ khi con người gặp nhau
Nhưng lá th không biết gì về đâu
Nhưng họ cũng không có tàu cốp b...”

Bài thơ “ Việt Nam ơi!” có những câu như :

“ .. tôi quốc là nơi tôi a bóng yên vui
nơi nghĩ đến lòng ta yên tĩnh như t
những nghĩ đến Người lòng tôi rách nát
xin Người đừng trách gì về Việt Nam ơi
Người có triêu chúng tôi, tôi chỉ có một Người
Tôi cần sự ra sao
Mình đừng nghèo máu a?
Người ơi đi đến đâu
Mà Việt Nam đối kháng?
Đến bao giờ bông lúa
Là tình yêu của Người?..”

Nhưng câu hỏi cho lãnh tụ, những vấn đề khó cho chính người đời ra. Lưu Quang Vũ nhìn thấy
độc cái chiêu bài thức giấc hy sinh và hiêu đời cái vô nghĩa của hành động bôn giết và c
mặt thế kỷ, ông bắt đầu ý chí của mình, sống không ra sống, chết chết ra chết. Nếu không có
tình yêu với Xuân Quỳnh, có lẽ ông không ngóc lên đời c...

Cái chết của gia đình Lưu Quang Vũ – Xuân Quỳnh đầy những nghi vấn. Nhưng với cách của
Lưu Quang Vũ chuyên chế thốt ra những ý tưởng mới thay đổi xã hội và nhm vào những
tiêu chí của một chế độ với những ngôn ngữ và ý tưởng đầy ắp n d. Và, chính vì nói lên đời c cái
tâm tư chung của những người nên có lúc đã thành tiếng nói của mặt thế kỷ đời mà chốn tranh tuy
đã dốt tiếng súng những vấn đề còn ác liệt.

Tác Giả: Nguyễn Minh Trinh
Thứ Hai, 12 Tháng 4 Năm 2010 13:40

Có người đã phát biểu rằng những ký sự hoặc tiểu thuyết viết về mọt nạn a s th c b i gi i tuy n đã làm t m nhìn b phân cách và s ch quan đã làm những những xét b thu h p l i và m t chi u . Nh t là , khi văn ch ng b ch đ o ch t ch b i chính sách đ ng l i c a Đ ng nh Vi t Nam.

Trong t p chí Văn Nghệ Sông C u Long , nhà văn trong dòng chính th ng “Vi t C ng” Nguyễn Kh c Phê vi t :” Theo tôi , mọt nguyên nhân không kém ph n quan tr ng khi n cho các tác ph m vi t v chi n tranh ch a th a m n đ c ng i đ clà quan ni m , cách nhìn v chi n tranh, v ng i anh hùng, vì l này , l khác còn phi n di n. Do đó chi n tranh hi n ra trên trang sách không sinh đ ng th ng ch m t chi u di n t , ch ng minh “ ta th ng đ ch thua”và ng i anh hùng thì th ng đ n gi n , x c ng...”

Nh ng theo nhà văn này, cũng có những tác gi dám vi t ra mọt ph n s th c , dù sau đó b phê bình , ki m th o t i b i. Nh ti u thuy t “Đ t Tr ng” c a Nguyễn Tr ng Oánh , “N i Bu n Chi n tranh” c a B o Ninh, “Ng i lính đào hoa” c a Nguyễn Vi t, “Sông dài nh ki m” c a Nguyễn Quang Hà.

“Đ t tr ngz’ là mọt ti u thuy t vi t v vùng đ t chi n tranh kh c li t Qu ng Tr cũng có những nhân v t anh hùng chi n đ u kiên c ng nh ng cũng có m u nhân v t hèn nhất đào ngũ nh mọt chính y thu c thành ph n trung kiên c a Đ ng.

“ N i bu n chi n tranh” là mọt ti u thuy t mô t l i tâm t c a mọt t l p thanh niên b đ y vào cu c chi n v i chiêu bài gi t o ch ng M c u n c. Qua những trang sách những c c k bi th m c a chi n tranh đ c phô b y, những cu c đ i l làng sau chi n tranh, những hy sinh vô l i c a mọt cu c chi n vô nghĩa .

”Ng i lính đào hoa” là chuy n k v mọt anh chàng lính tr có s đào hoa, yêu đ ng cũng h t mình và chi n đ u cũng xu t s c. Những bên c nh chân dung chi n sĩ y, cũng có những bóng dáng c a c p ch huy hèn nhất , l i ham danh c p công c a c p d i mà l i còn mê gái và dâm đ ng n a. “ Sông dài nh ki m” cũng là mọt ti u thuy t vi t v những ngày tháng chi n đ u gian kh và cũng có những c p ch huy nh m n, kèn c a, thâm hi m , và thích h ng th , khoái ăn ngon, gái đ p...

T t c những ti u thuy t trên đ u b phê bình là sao làm v n đ c cu c chi n tranh mà h gi i là th n thánh b ng những nhân v t, những tâm t nh th . Và có nhi u nhà phê bình c c đoạn đã ch p m: Đó có ph i là mọt cách ch ng đ i ch đ có ý th c không?

B o Ninh , trong m t bài ph ng v n c a phóng viên Sinh Viên Vi t Nam đã phát bi u:

“ H i: Trong N i Bu n Chi n Tranh, đ c gi cũng đ c ti p c n r t m nh v i m t dòng văn h c g i là “ dòng ý th c”. Có ng i g i đó là “ m t s ph nh n v hình th c, m t s phá v b c c truy n th ng”. Còn trong tác ph m anh vi t r ng”..Đây là m t sáng tác đ a trên c m h ng ch đ o c a s r i b i. Tôi không mu n nói là điên r ” . Jean Paul Sartre có nói r ng” K thu t c a ti u thuy t liên quan đ n t t ng c a tác gi ” anh có đ ng ý v i quan ni m đó khi vi t soi vào N i Bu n Chi n Tranh? Và có m t s tác đ ng nào đó t bên ngoài hay ch là s “ r i b i” c a n i tâm l i kéo anh theo cách vi t này?

B o Ninh: Không cu n ti u thuy t nào i không hàm ch a trong nó cái mà anh g i là “ dòng ý th c “ .Ch khác nhau là n sâu ho c l ra thôi. Bâ gi nghi m v nh ng s mình đã vi t t i th y “ dòng ý th c” c a N i Bu n Chi n tranh nó l l quá . Tác gi nghĩ h cho nhân v t quá nhi u và cũng b t nhân v t luc 1 nào cũng đ m đ m suy nghĩ.Vì th mà r i b i ch ng?..”

N u ai đã đ c N i Bu n Chi n Tranh thì s th y bên c nh nh ng v ch tr n s th c , v n còn nh ng chi ti t mà s mô t còn ch quan và đ m c m tính. Khi vi t v nh ng ng i i chi n tuy n đ i di n , B o Ninh v n i trong m t tâm th c đ i ngh ch nên đã có nh ng ngôn t ho c ý nghĩ thiên l ch không trung th c nh khi t nh ng xe tăng T54 cán lên nh ng ng i lính VNCH, ho c t i c nh chi n đ u c a nh ng ng i n c nh sát t i Ban Mê Thu t, hay nh ng toán lính thám báo mi n Nam xâm nh p m t khu h m h i p các n cán b . Hình nh , nh ng đ i u tuyên truy n c a ch đ chuyên ch C ng s n không th nào g t r a đ c trong trí óc nh ng ng i lính mi n B c. Đã sau 15 năm không còn ti ng súng, mà cái tâm t căm thù nh th v n còn dù b o Ninh là m t nhà văn t ng đ i ít cu ng tin và không ph i là ng i theo đu i chính sách văn hóa mà Đ ng ch đ o .

M t cu n ti u thuy t khác c a D ng Thu H ng vi t i trong n c và in i h i ngo i. “ Ti u thuy t vô đ ” cũng gây ra nhi u đ lu n. Vi t v m t cu c chi n tranh mà nguyên nhân ch là nh ng huy n tho i m h và nh ng ng i tham đ b đ y vào trong nh ng hoàn c nh ch ng th l i b c. Nh m t ng i lính đã nghĩ “ Em nghĩ nhi u.. Em cũng nghe chán v n đ i u thiên h nói. Nh ng mà nhân dân lúc có th c , lúc nh bóng ma. N u c n lúa, nhân dân là con bò kéo cày. Lúc có chi n tranh con bò y m c áo giáp và c m súng. R i khi m i s đã qua, vào nh ng ngày l l c , h i h e .. ng i ta tôn x ng nhân dân nh hú v ng các h n ma, t ng th ng cho khó th m và tro ti n, còn ph n xôi th t thì k khác h ng..”.

Cu c chi n đã đ c phô b y đ th y đ c t n th m k ch c a m t dân t c ph i ch u đ ng. Bao

30 Tháng 4: Nghĩ Về Mọt Nạn Văn Học Tuyên Truyền

Tác Giả: Nguyễn Minh Trinh

Thứ Hai, 12 Tháng 4 Năm 2010 13:40

---

nhiều người chi t, nghĩa trang Trồng ng S n b t ngàn xác người, bao nhiêu tu i thanh xuân b
phung phí vào lò a thiêu đ t , bao nhiêu sinh l c c a dân t c b hao phí vô m c đích...

Mọt cuốn ti u thuyết khác c a D ng Thu H ng “ Ch n V ng” vi t v th i k h u chi n tranh
tuy đã không còn ti ng súng nh ng cu c chi n đ u l i bi th m và khó khăn h n nhi u. Nh ng
s ng ph n a ch ng, nh ng th ng binh tàn ph , nh ng cu c đ i l làng d dang, nh ng cu c
s ng sinh lý chênh l ch... t t c nh ng nhân v t y có m t trong m t n th m k ch th m
gi a nh ng đ nén tính đ c và nh ng đòi h i xác th t ...

Phác h a qua m t vài tác ph m, và theo dõi su t m t hành trình văn h c , d n d n chi n tranh
đã đ c gi i mã sau nh ng th i k tác gi vi t theo chính sách, t o nên nh ng hình t ng anh
hùng , c a nh ng t ng t ng tuyên truy n không th c.